

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica In Albis Argvmentvm. Solus Deus afflictiones è cordibus nostr[i]s
pellere, ac lætitiã dare potest. Vulnera cur Christus retinuerit. Thema.
Gavisi sunt Discipuli viso Domino. Joannis 20. cap.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

DOMINICA IN ALBIS ARGUMENTVM.

Solus Deus afflictiones è cordibus nostris pellere, ac letitiam dare potest. Vulnera cur Christus retinuerit.

THEMA.

Garvisunt Discipuli viso Domino. Joannis 20. cap.

Uodlibet cor afflictionibus turbatum, dum consolationem sperat, aliquo modo recreatur. *Impossibile est diu vivere; verba sunt Aristotelis, absque delectatione.* Quis in ærot experitur, animum non invadit, dum a fortuna oppugnatus, ac fluctibus jactatus a se morris sine manifestis naufragiis objici colligit, sed dum certe peccato prope optatum portum conspicit, incertam expetigit, omnemque incertam ab afflictionibus tolerans causam mittit. *Ita cum tempestas navigantes (ait S. P. Augustinus) maneatque naufragium, omnes futuram morte pallidus, tranquillatur calum & mare, & exultant nimis.* Aberrans viator inter densas noctis tenebras dubius ac anxius gressus movet, ubi sit ignorat, quò vadat non videt, cor palpitan, & quidquid sanctorum timet, sed dum in vertice montium radios aurore conspicit, spiritum relinquit, ac letus prosequendo iter cum Origene concludere videtur: *Nihil est delectabile sine laetitia.* Cum certissimum sit quod affirmat Iulianus: *Clarus cum Solordi apparet, mortales ommes implet jucunditate.* Agricola fellus non minus inter zitus nimis æstatis, quam inter frigoris incemperatum hyemis languet, sed dum horreum impletum frumentis, vices botis maturo certat onestas, gaudet & exultat. Hinc Tibullus eccinit:

*Quæsit Agricolas, spes sulcis credit aratriis
Sæcra, quæ magno janore reddat ager.
Fœditi Dominicale.*

Siaerturbatus, ac si consolationes nobis invideret, solis conspectum subtrahit, & pluvius tranquillitatem viventium mortificat, omnia languescere, ac plura suspiria, quam respiratio-nes pectore trahi videmus, sed si nubibus pulsus, & nimbis cessantibus in illustri colli theatro se Sol pomposus ostendat: illico homines, & flores, feras, & præta gaudio & risu perfunduntur: sic affirmat Chrysologus: *Quantum post tenebras gratior lux est, serenitas post tempestates obscuras: tantum est acceptivum gaudium post afflictionem.* Parturientes dolores nemo effertur, sudores è fronte stillantes crudelis mortis funestis præcones sunt, & languida voce illud ingemiscere videtur: *dum pario pereo*: verum vix partum in lucem editum videt, & mox afflictiones à corde migrant, & serenior color vultum repetit. *Mulier cum parit tristitiam habet, cum matrem peperit puerum, jam non meminit pressuræ, propter gaudium, quia natus est homo in mundum.* Casus lugubres amaræ passionis ac mortis Christi, quas turbationes pectoribus Apostolorum non intulerunt: *Tristes erant Apostoli de necè sui Domini.* afflictionibus corda eorum transfixa etant: *Mors Christi, inquit S. Leo, Discipulorum corda turbaverat, & de supplicio Crucis, & de emissionè spiritus, & de examinati corporis servitura gravatis mœstitudine menibus quidam diffidentia corporis obrepserat.* Sed ut resuscitatus Salvator in medio eorum comparuit, quando stetit in medio eorum, ut gloriosam humanitatem cicatricibus purpureis micantem videretur, dum ostendit eis manus & latus, omnis in ærot

D. Petrus Chrysol. serm. 84.

Ioan. 16.

B. Leo ser. de Ascens.

A con-

Handwritten notes in the right margin, including the word "dicab" and other illegible characters.

Ludolph. Carthuf.

confusus aufugit, ac in mare jubarum & gaudiorum migravit : Gavisus sunt Discipuli viso Domino, quia iste visus, ut exponit Ludolphus Carthufian. non potuit esse sine maxima laetitia.

Ex quo deducere licet, quod in nostris afflictionibus à nemine nisi à solo Deo solamen ac levamen expectare possimus. Vos interim dum Servator dat pacem, si plagas Discipulis monstrat, promptas aures præbendo, urbanos vesiplos monstrat.

PARS PRIMA

Gavisus sunt Discipuli viso Domino.

Afflictiones dum imperiose dominium invadunt, ac funestæ mortificæ vexilla in aëre cordis humani explicant, in effectus nimis præcipitatos nos adigunt. Tanta tyrannide hic mæxor Turanæ sibi subjecerat, ut is ob unicum dedecus, quod sibi injustum mente conceperat (dum senectutis causa à Cajo Cæsare officio Advocati exaretur) sese vivum humo condidit, ac veluti mortuum prudentiâ senili depositâ à famulis lugeri fecerat: Cardinalis Palæus, quia Henricum IV. non adeo sibi propitiū sevit, dum è tubarum fragore reditum Regis Partibus suspicaretur, querculus ad eum fuit, ut nocte insequente confectus morte fatis concesserit. Princeps Volsæus, qui malè Angliam gubernarat (dum referentibus sic historicis, tota illa Regio à Deo defecit, à Rege Henrico VIII. ad reddendam rationem regni administrati accessus fuit, sic animo ob illam ignominiam occidit, ut in morbum incidit: In morbum incidit. Duos Hispaniæ Magnetes decretum illud Philippi II. (Vos in conspectum meum non amplius venis) ita perculit, ut alter motore sensim contabuerit, alter stupido & atronito similibus in omnem vitam manserit.

Raff. Gal. lor. sub annum 1594.

Macerlin. de Vifo Tom. 2. fol. 28. col. 1.

Raphael de Columb. Dominica 1. Quadrages. Drexel. Tom. 1. Lib. 2. cap. 9. fol. 129. col. 1.

Non ab simile quid Apostolis dolor, quem passione ac morte Magistri adeo dilecti haurerant, inferta poterat: verum ille ut eos solaretur, non solum verbis, sed etiam ostensione cicatricum in lateribus, & manibus remanentem, ostendit eis manus & lateres, in super in propria persona se movet, ad eosque accedit: & ea illico ex abyssu mortificæ ad verticem lætitiæ emerferunt: Gavisus sunt Discipuli viso Domino, non secus, ac alter Socrates carcerem honoris in suo tranquillitatis, ac jubi habitationem mutare po-

rest. Carcerem intravit Secretum, ignominiam sibi ipsi loco detracturus, neque enim poterat tunc in videri, in quo Socrates erat: Sic solus Deus illi afflictiones è cordibus pellere, gaudia & jubilationem potest. Id sacra scripturae videntibus: & ad emphas mihi suadet.

Abraham centenarius, cum ejus uxore letitia esset nonagenaria in fecunda, moribus atque afflictionibus totus merlus in gelicentiam suam, quia filii unius natiuitate non enim petentate non poterat, conquiri, & deplorare videbatur. Spondederat illis Deus altissimum se ejus futurum protectorem, nec non imaginabili satisfactione se eum quietaturum: Ego protector tuus sum, & merces tua magna tibi: at verò sanctus senex nisi filium obtineret, se per totam vitam fore desolatum, adeo quæpationem filii summum sibi fore tormentorum respondebat: dixitque Abraham: Domine Deus quid dabis mihi, ego vadam aliquo liberi, quod Consideratio illa, qua confidit oculos necdare claudere in amplexibus montis absque quod hæredes videam, spina est ortum patiens, ac culter animam transigens: Ego vadam absque liberi: quod est exposito Abulensis Domine scio, quod tu Dabis mihi multum, sed quod mihi proderunt, quia filium non habeo, nec roquam successorem: velut habet Lyranus: deo dicat, parum valebunt ista mihi, ex quo filium non habeo. Demum eius votis annote Deus placuit, & filium ei promisit. Ecce illa dicitur filium, cui benedicturus sum: Sara uxor tua pariet tibi filium. Non multum post Sara executionem divinorum, promissionum, que paulatim ad perfectionem disponebantur, in utero conspexit: Implevit Deus, qui dicitur est. Ut partu tempus advenit, cum quo in lacem eductum intuita est, oculos in caelum conjiciens exclamavit: Ratum mihi fecit Dominus. Quam hæc impropra parturientis locutio: potius filium dedit mihi Dominus dicere debet. Quod risui cum filio nata: forsitan quia Isaac (nomen fuit parvuli) interpretatur risus: omnium præterum sensu ista jubiliatio, ac gaudium, quod ex fecunditate, & ablatione ignominie sterilitatis alias annexæ, partuque jam edito hauriet, exprimitere voluit: fecit mihi risum, verba sunt Abulensis, id est, dedit mihi misericordiam executionis, & risus. Huic accessit Hugo Cardinalis, id est, gaudium. Nec distans Chollus interlinearis sic dicens: Verba exultationis sunt de collato sibi benedictio. Agnetus claudas S. P. Am-

fructus Isaac, filius, vifus autem in figne latitiae est.
 Ha Abrahamum, & Saram patre gaudio vocite-
 rantes. Sed prudentiam hujus Eximiae oblecta-
 tione, non dicitur: eifum mihi fecit filius natus, sed
 Dominus, qui noiftrum gaudium à Deo pen-
 det, & ille folus nos revocare potelt. Hinc D.
 Bernardus. *Ille verum efl gaudium, quod non de
 creatura, fed de Creatore concipitur, cui compara-
 ta omnia aduande iucunditas maior efl.* Hinc veti-
 cui hadietum Evangelium exprefle concinere
 ceperio: *Gauifus funt ergo Difcipuli vifio Domini.*
 Modos artificiofus, ac Logicus loquendi à faero
 Evangelio illa feruatus. *Tot ergo particula illativa,
 vifio Domini antecedens, vel causalis gauifus funt,
 confequentia: quia eorum læticia nulli alteri
 quam Domino adferibi debet. Vifio Domini ergo
 Difcipuli gauifus funt, quia neceffitate quodam-
 modo confequentie læticia afficitur ineffabili,
 qui dilectiffimà dilecti præfentia potitur.*
 Deus populi fui crudeliter tractationem sub
 iugo dixit: feruitus amplius fufferte non valens
 perire motus eum enepere. gratiosà ac opratâ
 libertate donare decreuit. Accertit ergo Moy-
 fes etique lamenta, ac fufpita miferæ illius gentis
 ad caelum ufque pertigiffe, imò & viscera divi-
 ni filii pedoris penetralia narrat. *Clamor filio-
 rum Ifrael venit ad me. Vidi afflictionem eorum,
 quâ ab Ægyptis opprimuntur.* Idcirco ad Pha-
 raonem te confectas, etque hanc meam mentem,
 ac dimittat populum meum, quia eum à viliffi-
 ma, ac indifferentiſſima fæce Ægypti tam dirè tra-
 ctari amplius videre nequeo: quare è tuo regno
 eum dimittat, & per defertum (quo eum deliti-
 arum) tranſitum concedat, apertus volo: *Ingreffus
 efl, & fratres Ifrael ad Regem Ægypti, dices ad
 eum. Dominus Deus Hebraeorum vocavit nos, ibi-
 mus vobis trium dierum in folitudinem, ut immo-
 letur Domino Deo noifro.* Hanc Dei volunta-
 tem Moyſes Tyrannico Regi proponere debuit,
 ut & fecit. Et dum pluries Rex refraçtaretur,
 auare Moyſi non credendo, nunc flagella in vili
 habendo, tandem Deus manum admouit: *Ex-
 tendam manum meam, & percutiam Ægyptum,
 poſt hæc dimittet vos.* Domine, tot prodigia in
 bonum populi tui, à te parata, quia & benignum
 ac pium te novi, ac pertinetiam Pharaonis, qui
 nullam Numen niſi præcipiam ſuam voluntatem
 agnorit, admittit, nam ideo Moyſi & Pharaoni
 reſpondit. *Quid efl ut audiam vocem eius. Et
 dimittam Ifrael: Neſcio Dominum, Et Ifrael non
 dimittam.* hec inquit, Domine, non demittor.
 Verum curioſitate tantummodo ductus, qua-

tum temporis in inculto illo æmore tranſmife-
 rit, ſcite deſidero. Scio vos reſponſuros 40. annos,
 quadrageſima annos? Eja nunc ſiſtite. Cur ergo
 vult, ut Moyſes dicat, *ibimus viam trium dierum?*
 tres dies à quadrageſima annis valde multum dif-
 ferunt, & dilant. Hinc quidam Aucto: *Cur tri-
 am trium dierum appellant, quæ ſunt quadraginta
 annorum, indagat?* ut hanc difficultatem capia-
 mus, ad modum, quo populus ex Ægypto diſcef-
 ſerit, ac per nemus illud iter illud egerit, nos re-
 flectere debemus. Sacer Textus ſic habet. *At illi
 egreſſi erant capite diſcooperio* Ifaaitz, capite de-
 tracto iter egerunt, ergo iter 40. annorum fuit i-
 ter trium dierum. Audacter quis confequentiâ
 inficiari poſſet, & reuera prima fronte paradoxon,
 ac nullam conoxtionem inter antecedens, & cõ-
 ſequentis videretur, Pileatum incidere nobilitatis,
 & magnatum eſſe ſignum non neſcio. Hinc de
 Græcis Pierius Valerian. hoc effectum tulit: *Per
 pileum apud Græcos indignum Nobilitatis fuit.* Et
 Græci à Turcis patria ejeti, dum Venetias con-
 fugiſſent, ut nil nobilitatis omiſſum oſtenderet,
 pileati inceſſerunt. *Venetus confugerunt Græci
 exortos facti, nobilitatem tamen ſuam ac ingenu-
 am libertatem pilei ſui geſtatione profuebantur.*
 Qui ſit ergo, ut macipies inſtar Nobilium pileos
 geſtent, libertate verò donati inſtar mancipio-
 rum capite detecto incedant? Præterea pileus li-
 beratis ſymbolum eſt; idcirco Imperatores vel
 uti Tyberius, Claudius Antoninus, Caracalla, &
 Nerua monentis à ſe culcis pileum impreſſerant
 hoc emmate tubjecto, *Libertas Auguſta.* Ti-
 tus Livius quibusdam mancipiis inſequenti die
 libertate donandis hæc verba ſcripſit. *Poſtero die
 ſervi ad pileum vocati.* Nunc an non ſit para-
 doxon, quod Hebræi in Ægypto mancipis ſint
 pileati, in deſerto verò liberi capite nudato iter
 agant, videret: *At illi egreſſi erant capite diſcooperio.*
 Quæſo vos, morem Hebræorum, & aliarum
 gentium in ſcripturis indagemus. Dum afflictio-
 ne aliqua gravi torquebantur, caput cooperite
 ſolebant: Hinc ut fama Davidi retulit, Abſolo-
 nem filium ſuum in prælio cecidiſſe, capite ob-
 voluto, pectore ſuſpita, corde lamenta, oculis
 lacrymas emiſit. *Porro David operuit caput ſuum,
 & clamabat voce magna fili mi Abſalon, Abſalon v. 24.
 fili mi.* Aman dum Regio Alluen edicto hono-
 rem, ac ſubmiſſionem Mardocheo maximo
 ſuo inimico exhibere compelleretur, domum
 petrexit, caput velavit, ac inconſolabiles lacry-
 mas emiſit. *Aman ſeſtinavit ire domum lugens, v. 12.
 & operio capite.* Quod facti Scriptores uilitate
 Carthuf.

Francif.
 Mendozo
 Tom. 1. in
 1. Reg. cap.
 Sect. 3. n. 5.
 Añet. 11.
 Exod. 14.
 v. 8.
 Chaldaeus.
 Pier Val.
 Lib. 40.
 1. Reg. cap.
 Sect. 3. n. 5.
 Idem ibid.
 fol. 421.
 A.
 Idem ibid.
 D.
 Tit. L. v.
 24.
 1. Reg. 19.
 v. 24.
 Eſth. cap.
 v. 12.
 Carthuf.

liberatis

Trm. Celandit. fol. 328. v. 12. col. 2.

adscribunt. Obiectum Amari caput tristitia adscribunt. Nunc principale difficultatis tristitia punctum adverte. Si caput rectum sit signum in ororis, ergo Hebraei in solitudine capite discoperto iter agentes denotant, tanta felicitate, gaudio, & júbilo perfusus, ut tempus 40. annorum, quod in tam agresti loco transegerunt, non nisi trium dierum spatium censuerunt. Ibi via trium dierum, & non quadragesima annorum. Sed unde illis tanta exultatio? non a solo, quia agreste erat, & montanum, non a ferculis delicatis, non a vinis pretiosis cor exhilarantibus, quia Cerevis, ac frigida inopia laborabant. *Deest panis, non sunt aqua.* Ego me falli credo, si non hoc gaudium est praefatio Dei, qui nunc cum illis miscebat sermones, nunc illos deducebat, provenisse dixerim. Ille aspectus tanto eos gaudio perfudit, ut labores non experirentur, in via non fatigaretur, sitim floci facerent, nec famis molestiam curarent: Proposuit hoc Lippomanus confirmat in quibus. *Deus se illis videri praebebat, su gaudium maximum, ex eius visione perciperent.* Quid ergo miri si Discipuli ad conspectum resuscitati Magistri in ororem mittant, & fronte exportectâ ex ante passis afflictionibus solamen hauriant, ac júbilis, & gaudiis inuident? *Garvisi sunt Discipuli viso Domino.*

6. Sponsa caelestis, ut virore collium, venustate florum, auræ sicuti animum oblectaret, è civitate ad ruse contulit, ac ut oculos regionum distitarum magis pasceret. verticem montis Libani in Phœnicia descendit: sed pro quiete perturbationem animi à belluis ferocissimis illic commemorantibus, à quibus lachri poterat, reportavit. *Leones, ac serpentes que ibi latitabant.* Hinc sponsus, ne sponsa distimite aliquo involveretur his verbis eam in clamat. *Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano.* Variis modis hunc textum interpretes explanant. Primus is est, sponsam intelligunt animam nostram, vel justum quempiam, sponsa est anima iusti. Libanum mundum interpretantur. Hinc nonnulli scribunt: *Libanus quippe est mons, ubi crescit nyroba herba amarissima;* mundi symbolum, qui revera non nisi calamitates, & afflictiones propinquat. Leonibus ac pardis Deumones, qui nos infestant, designantur. *De cubilibus Leonum, de montibus Pardorum, Leones, & pardi Damones sunt, qui aperiam inquirare sa vientes quosdam decipiunt.* Itaq; hic sententia Christiana tribulationibus mundanis af-

fecta exhiberent. Sed quis inter tot calamitates solamen aliquod instillare valeat: Quis enim perturbationibus serenam aliequus lœtitiæ miscet? Nonne auditis Sponsum caelestem, quem vocat: *Veni de Libano sponsa mea.* Sed quid quæride Philosophico ferum molitiaz muratur aurum lœtitiæ? Nullo alio nisi sui aspectum præbendo. Hinc Textus Hebraeus, pro *Tibi Libano, legit, mecum à Libano, mecum à Libano, sponsa mea veni, & aspiciet.* & Chaldeus subjungit. *meum habitabis læta.* Agendum hæc tria verba subjungamus, *Meum aspiciet læta;* & mystetium percipimus. Perinde ac si diceret. *Quod si veneris mecum à Libano, acque in afflictionibus oculis in me conseris, acque spereris quid fiet: Habitabis mecum læta, & perturbationes tuas in júbilis, exultationes ac irquidationes grabunt.* Veni ergo ut subleveris ab onere, veni ut ab æstu gravium doleris, & molestiarum receris. Succellus sacrosancti Evangelii id evidentius demonstrat. Quantum ob priora gesta Apostolus turbati fuerint omnes in competito habent, sed ad aspectum resuscitati Domini tanta eorum peccata in vastis lœtitiis, ut gaudiis inuident. *Garvisi sunt Discipuli viso Domino.*

7. Quod ab utero materno nos ipsi calamitates nostras nobiscum effeceramus, non est dubium. hinc prima vox, quæ è masculis formatæ, est *hæc a femellis E.* quia illi Adamum hæc Eru, à quibus miseriarum acervum, quo conestros affliguntur, hætedarunt, inculant. *Miserebamur statim clamar, A plorandis casum Adæ, & jama que E deplorando casum Evæ: & ad veritates eugenas rias personales, & proprias, quas sua quoque dies fert, sublequentur.* Has solus Deus in consolationibus mutare potest. A scripturæ, quæ vult magistria digito Spiritus S. veterem docet. *ne abeamus.* Nonnullæ graves noxæ contra Deum ac proximum patratæ dolore quodam vehementi cor Davidis lacebant, ac concitabant, utroque lœtitiâ omni è peccatore abegant, & prædant: tam intenzæ afflictionis eum fecerant, ut medium, quo salvari posset, non reperiret. hinc suspitans ejulabat: *Contere tanquam parvum mundum dicabam, & potum meum cum fletu miscebam.* Afflictis è desolatis tantum hæc actioes familiares erant. *Erant mos celebris eorum, qui in lœtitiis illerant, in pulvere sedere, ne crederet: ac ut afflicto in afflictio adderetur duo eum in viderent, quorum alter acuter in clamam, & nec è misero illis illis.*

Mich. Gisl. fol. 623. col. 1. C. Cap. 4. v. 4.

Idem ibid. fol. 631. Cap. 1. B.

Ibid. fol. 633. D.

veberit. alter supplicium pestilitatis, inedia, ac belli iudicium. Et quodnam pectus quantumvis halibetum his incurfibus ad refiftendum fufficit? O David tibi comparior, & aliquo medicamine plagas tuarum afflictionum lenire vellem. Audi tu, quia es Rex, convivio exquiffiffimo vna pretiofiffima, quae proferunt vineae Engedde, quae vi recreandi homines pollent, pollescunt; vel ex aula ad hortos te confor, ac floribus animum recrea: & si aurum videntem, tangentem, ac magis poffidentem delecet, avaritia diriffiffima pete ac coram te gemmas, uniones, topazes explicari fac, phonofcos, qui harmonia iuftrumtorum, & castru victorias tuas celebrant accessit cura: Magnates venatione animorum curis, ac negotiis turbatum fublevare folentis Confiliani munere fungeret, non abftrahis, & ut credo non inaniter, tibi fuaderem. Sed N. David neminem fibi nifi Deum laticiam affertre poffe didicerat: tunc ad eum recurrere decernit. *Audisti meo dabis gaudium, & laticiam: & ruffus. Rode mihi laticiam falutaris tui, id est, Jertu, ut interpretatur D. Hieronymus, & per hoc factus nifi aliud quam a folo Deo tibi folamen ac gaudium affandi poffe monftrare voluit.* *Tot delendi caufis calamitudo immerfus Propheta nifi ad excutendum a te trifitiam potentius cenfit quam ipfum Deum.* Et quis maeorem, qui Apoftolorum corda occupaverat abigere potuiffet, nifi Redemptor redivivus eorum oculis gloriofus: o quam incredibilis laticia! o quam inexplicabilis jubilus fubito eorum pectora inavafit! *Gereffunt Difcipuli vifo Domino.*

8. In fupore agor dum actiones myfteriofis a Praecurfore Domini non folum jam nato, fed & adhuc utero conelulo paratas attentius ramino. Audite, & vos ipfi mei dicti arbitri fietis. Deipara affociata D. Jofepho fponfo fuo, ut Elizabetham Zachariae uxorem in vifitet, domo exire de greflu celefi Judaee montes (quia caelum, quod verum folem contraebat, lentos greflus fignee non poterat) pervolar. Hofpites gloriofi ad eius domum pertingunt, ac corialiffime & affabiliffime admittuntur & tractantur, & dum fancti feces fele amantiffime refalutarent, & duae magae mulieres in motuos amplexus ruerent ac falutariter intrarent Maria in domum Zachariae, & faluta vifitabat: Filius Joannes, qui erga matris matrem recludebatur, ac compedibus avarae originatae vinciebatur, clamando, ac falutaribus affectus laticia menarrabiles prodebat. *Et tunc vifitavit in utero eius. O fancte pufio &*

quis est hic in folitus clamor, cum numeres tantum lex menses, nec tempus, quod humana membra perficit, attrigeris? quomodo jubilo perfectio aetatem, & annos antevettis? tenera membra necdum matura funt, & proportionata ut corpus fufflerent, & quomodo velut juvenis tripudias, & faltas. Quinam fuor hi inauditi, ne unquam vifi effe. *Præcurforis? fupior augeatur dum quantumvis caeteri eo jam nato in gaudia effunderentur. Multi in Nativitate eius gaudebunt. Venerunt vicini, & cognati eius, & congratulabantur ei, & verbo gavifi funt univerfi, puerulum tamen huic niffille, vel unum jubili fignum dediffe non legimus, fed folum Scriptura urero matris claufum exultaffe commemorat. Quodnam est hoc paradoxon?*

9. Ut hunc nodum diffolvamus cum Canifo, *Canif. Lib. ac Ruperto Abbate, quanto tempore Deipara moras ibidem traxerit, & quando num ante nativitatem Praecurforis, vel post eam difcefferit neceffario obfervandum. fit ante nativitatem abiffie refpoder. Maria in partu Cognata non adfuit, Rupert. & tempus natalis Joannis non expeffavit, fed je maturè jubduxit. Quomodo ergo pufio Joannes in lacem editus jubilos edere poterat, cum jam Deipara Salvatorem fecum abduzerat, Joannemque eius vifit, ac praefentia orbatas; fed ut illa Jefum domui maternae intulit, ac praefentem ftitit, quantumvis eum videre non poffet, tantum tamen folamen ex eius praefentia hauftit, ut omni maeore pofito in tantam laticiam actus fuerit, ut fui impotens tripudiarer, clamarem, ac faltarer. Exultavit infans in utero eius. Nec abest caufa, quia lolus Deus veram laticiam, & confofationem in malis affert. Et hinc ait D. Anfelmus: *Idco exultavit Joannes, quia fenferat adventum Iefu.**

10. Tres proceres tria capita fetto regio redimita cultum Regi Judaeorum delatura tendentes, ut Herodes in curiam fuam Solimaeam appuliffe didicit, illicè velut mare exaftuans inter undas fluctuantes mille fufpicionum agitabatur aculeis. Ergone inquebat, alius praeter me fit Rex in regno meo? Caelum duos foles nefcit. Ergone fceptro priver? diademate exuat? ergone ille abfque replica iuffa ferat, qui nutibus meis fe attempere debet? ergone in Judaea ortum credam, qui meas glorias obfufcet, qui emineptias meas mortificet? Nauta prudentis est navem in tutam recipere, fi tempeftatem praevideat, fed dum te necdum explorata, nec certioribus indicibus habitis me vexo, levitate me duci prodo. Antequam

IN
ALBIS

IN
ALBIS

quam ergo ferro me vindicem, rei veritatem etuere volo. Sed quodnam stratagemata, quodnam inventum adhibeat audite. Omnes sacerdotum, Scribarum, ac Phariseorum primos edicto in senatum coram se vocat. Et congregans omnes Principes sacerdotum, & Scribas sciscitabatur ab eis nisi Christus nasceretur. Edicite quæso, cur tantâ diligentia num sit natus indaget? an non Orientis Dinastis viderat? an non ex eorum verbis id audierat? absque dubio, sed assensum præbere non poterat. Unde ut veritatem resciret, sic discurrebat. A sacerdotibus, ac Scribis populi rem edificam, ac rei veritatem querendo eorum vulsus notabo. Si ergo ad auditum Naturalis & proprii Regis ac Domini nomen eos non trepidare, quin potius exultare, & jubilos cordis in genis diffundi conspexero, certissime eum natum, vel brevi nasciturum conjecturabo, & quid deinceps opus sit deliberabo. Videte alium hujus perfidi Regis. Non solum Nativitatem Regis sed & indicia jubili, & lætitiæ sufficientia esse motiva, & testimonia sciebat. Id ex eo, quod Deo nostro proprium est, corda scilicet anxietate obscurata illustrare, ac vultus afflictionibus, & turbationibus contractos explicare, deducebat. Hos cogitatus Herodes D. Paschasius penetravit. Sciscitatur, inquit, ab eis, ut cautus exploraret si Rex eorum ex lege promissus tristis, gaudentesque efficeret. Et modernorum nonnemo subiungit. Si tristatur tunc dicitur, verba ait esse Herodis: ergo natus non est, nec exspectatur nasciturus ab hæc subditis meis. Si lætatur, signum evidens est, aut natum esse, aut anxie exspectari nasciturum. Si ergo Herodes ex vultu sereno Judæorum Nativitatem Regis eorum concludat, ego ex apparitione Christi rediviri jubulum maximum in Discipulis dum Christum conspiciunt, redundalle deduco. Gavisi sunt Discipuli viso Domino.

Matt. 2.

D. Paschasius lib. 2. in Matt. Anon. de Eschor in 6. 20. Ioh. lib. 9. sect. 1. observ. 7. fol. 197. Num. 6. 4.

Daniel. 3.

Rupert. Abb. ibid.

13. Sanctus ille, & decrepitus Simons animam emittere, & vitam in manibus mortis conglutare summopere flagrabat, idcirco dum ultionis passionem JESUM gollat, caelum rogat, ut aerum, qui spiritum spolio mortali nectat, distillat, ac sulphuris, accensisque desideris inclamare: Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Nec aliam hujusce tenoris fam assignare potest, nisi quia viderant oculi sui salutare tuum. Audi Scellam: Iam, inquit, causa tam tantum gaudii reddidit, causa autem est, quia viderunt oculi mei salutare tuum.

14. Moyses, & Aaron stipati alius multis motem Dixit ad orandum Deum subierunt, & ut ad eum cacumen petigerunt, ait Sacer teztus quod eum comedunt & biberunt. Sed si Dominum rogaturi ascendant, quomodo fe dant crapulæ? Vana phrasis Chaldaica ait, eos nec comedisse, nec bibisse, sed cor eorum tanto jubilo repletum fuisse, ac si inter epulas, & nuptias saltarent, & exultarent. Et gavisus sunt quasi comedissent, & bibissent. Et unde illis hic jubilus? Sacer teztus, exposita causam allegat. Videruntque Deum. Et Lippo mannus: Sic Deus se illis videndum præbuit, ut gaudium maximum in illius visionis perciperent.

12. Anna Prophetissa Elcanæ uxor plures annos desolata, ac afflicta, qua intereunda nec unicum filium a caelo impetrare poterat: Et Dominus concluserat vultum ejus. Verum Deus gratia precibus annuens, ac sterilitatem arceodens, filio eam magno, nempe Vate Samuele iolati ac laudificatæ reitolvit. Hinc altissimo grates reitolvit dixit: Exultavit cor meum in Domino & exultavit cor meum in Deo meo, ac dem subdit. Lætata sum in salutari tuo. Tripudat hæc Dominus, nec alium sui tripudii auctorem nisi Deum agno cit. Exultavit cor meum (non in filio) sed in Domino: Et accepta gratia, verba do Christoforo mi, magis de Deo datore gaudebat.

16. Pastoribus sub mediam noctem gregi vigilantibus Angelus ex caelo Empirico fecit nuntium nati Melchæ annuntiat. Evangelica vobis gaudium maximum. Et in quo tantum gaudium consistit? Quia natus est vobis hodie Salvator mundi.

quique rostrum vis ad interiores animi morbos curandos propolens: Cuius devotis cur Cicatrices in corpore referaverit plures causas adferre possem. Modò tamen non nisi paucas adducam.

19. *Ostendit latus & manus.* Rex Arabum Athenaus dum vulnera, quae ob suorum amorem ac defensionem reculit, ostendit, tantum valuit, ut quilibet eadem loca in proprio corpore fauciaret, in argumentum reciproci amoris instigebant sibi vulnera similia. Cicatrices Apostolis detexit, ut vices amoris redderent, ac fidem propagaturi ferro licitorum caput, corpus, ac membra exponere non metuerent.

20. *Ostendit latus & manus.* Alphonfus Lusitanorum Rex ut in praelio fortiter pro fide Christi contra Mauros gesto quique cicatrices accepit, ex iis regio suo magnam gloriam obventuram autumans, eas in symbolum delegit, ac literis argenteis eas insignis suis, ut ab omnibus conspici possent, incidit. Noster Servator cum Hebraeis congregitur, sibi *Matris meae pugnae verum contra me*, & dum in campo argenteo suae candidae, & innocens humanitatis quique vulnera reculit ad majorem gloriam ea Discipulis monstrat. *Videte manus meas, & pedes meos.*

ALTERA PARS.

Ostendit latus, manus, ait Sacer textus, ac dein consequentiam format: *Gavissus sunt ergo Discipuli,* ac si illorum laetitia effectus nulla ab alia causa, nisi immediatè à solo conspectu facti essent vulnerum Magistri sui productus fuisse. Quia necessitate quodammodo consequentia *latus afficitur ineffabile, qui dulcissima dilectissimi praesentia potitur.* Vulnera Christi rosae erant veritates, quae in florido vete Resurrectionis sunt rosae, ac quae in horido humanitatis ejus floruerant, rosae cretae purpureae. *Revera quinguo* *non pro purpurea vulnera Christi assimilari possunt.* *Et pro viso Plinio adversus agrum lites multas re-* *mediam est.* Odor ejus eccetrum confortat, in pulvere autem contrita sanguinem xpi corroborant, & recreant. Non absumitur rosae vernantia quique cicatricum operantur. Experientia illi probentur. Servator Discipulos mortuorum interfectos videns, confortativum cordiale extor- sionem vulnerum cohaerit, confortativum su- modum porrigit & applicat, dum eis ostendit latus & manus, quibus ostensis ipso statim mor- tuorum, non in errore pulso gaudent & exultant. *Magna sunt Discipuli viso Domino.*

12. *Ostendit latus & manus.* Ut quam suae gloriose haec plagae, & quanta gloria ab iis manus, pedes, cor, ac totam humanitatem ejus detivetur demonstraret. Id ex doctrina Theologica Joannis Evangelista deduco. Hic postquam de aeterna generatione verbi tractat dicendo: *In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum;* Discursum de generatione temporali Christi, ejusque conditionibus, & qualitatibus subjungit dicens: *Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre.* Hic de qua gloria sit sermo, qualis sit gloria, quam viderunt Apostoli scire velim. Multi gloriam illam, quae in vultum, ac vestes sese diffudit, quando respicerent facies ejus sicut Sol, intelligi volunt. Sed Rupertus Abbas per istam gloriam quique plagas lanceae & clavis incisae intelligit, adeoque docet vulnera illa fuisse gemmas pretiosas, uniones inestimabiles quae corpori Salvatoris non ignominiam, sed gloriam attulerint. *Vidimus gloriam ejus. Vidimus in manibus & pedibus ejus fixuram clavorum, vidimus, inquam, & inspicimus, palpavimus, & manus nostrae contracta verum latus ejus lancea confixum.* Hae Rupertus, ac si ostensione plagarum Discipulos beatificare & glorificare voluisset.

22. *Ostendit*

Handwritten notes in the right margin:
 1. *Handwritten text, possibly a reference or commentary.*
 2. *Handwritten text, possibly a reference or commentary.*

12. *Ostendit latus & manus*: ut desiderio Thomæ, qui velut infidelis, dixit, nisi videro & tegero, & mittam manum meam in latus ejus non credam, satisfaceret. Huic simile Alexandro contigit. Hunc inter limites Macedoniæ ac Persiæ quadam vice constitutum in terram procubuisse, & brachiis extensis manu dextrâ Macedoniæ, sinistra Persiæ limites cõplectendo, & hæc, & hæc mea sunt dixisse legitur, quo facto utriusque provinciæ possessionem accepit. Thomas in incredulitatem lapsus, ad humanitatem ac divinitatem manus extendit; quasi diceret: Et hæc, & hæc mea sunt: id est, & divinitas, & humanitas mea est: Dominus meus, & Deus meus.

21. *Ostendit manus & latus*. Valerius Maximus Romanus, postquam Philippum Macedoniæ Regem Græciâ exturbassent, ac sibi libertatem recuperassent, tanto gaudio perfusos fuisset, ut aerem clamoribus repleret, recesseret, his adeo sunt aves percussæ, ut in terram velut mortuæ ceciderint, tantâ alacritate clamoris gaudio calum replerent, ut aves, quæ de super volabant, paventer deciderint. Thomas a vociferationibus turbatum clamantium, Crucifige, crucifige, quas paucis ante diebus audierat, extra se actus, dum pluribus aliis, qui relicto eo fugerunt, procul à Domino suo discessisset, in infidelitatem est lapsus: nisi videro & tegero, & mittam manum meam in latus ejus non credam: sed gratiosus Magister cum erexit, dum ostendit latus & manus, dicens: Infer digitum tuum huc, mitte manum tuam in latus meum. Et hic vaticionum illud verificatum est. Homo cum ceciderit non collidetur, quia Dominus supponit manum suam.

24. *Ostendit latus & manus*. Rifu reverà certum genus piscium in vicinis Fisiæ Insulis Schellingia, & Amelaudia capiendi, excipienda confuetudo est. Hi pisces in vere aerem haustum propè litas emergere solent. Piscator insolito modo se vestit (quo nostrum ævum, dum mundus ad non plus ultra demeritiam attigit, se vestit) ad litus itaque piscator ille se confert, saltat, tripudiat, & choros agit. Pisces ergo innarâ curiositate ducti ad litus natant, illique gesticulationibus, ac saltibus se delectari ostendunt: interim piscatores terga expandunt, & dum personatur latvam subitò deponit, pisces eum hominem esse agnoscent, & si repellantur non fugiunt, sed in terra aguntur, ac piscatorum præda fiunt. Mare mundus est: Hoc mare magnum: Homines sunt pisces: Facies hominis velut pisces Maris. Piscator est Deus: Habitu inventus ut homo formam servi

Psalm. 103.

accipiens, è celo ad virginalem B. Mariæ uterum exiit, ex utero venit in mundum, ut dicit S. Ambrosius: *Salsu quodam venit in mundum, ut dicit S. Ambrosius: Salsu quodam venit in mundum, ut dicit S. Ambrosius: Salsu quodam venit in mundum, ut dicit S. Ambrosius.* *Patrem erat, in Virginem venit: ex Virgine in pro, D. Ambrosio sepe et an sicut, descendit in Iordanem, ascensum in Iordanem, descendit in Iordanem, & sicut ad Petrum, & dextram: Et quamvis non locutus, prodigata, mem, patrar: unde factum est, ut monuisti curiali: rate, alii & maxime Discipuli devotionem motum sequerentur, & sequebantur eum, multitudine copiosa, sed subito larvâ deposita se manifestarent in cænaculo: Videte manus meas, & pedes meos, quia Ego ipse sum: Et ecce Thomas in particulari fugit: Non erat cum eis, quando venit Jesus, de sulcando suæ infidelitatis inate dicebatur, nisi videro & tegero, non credam: sed non rectè humanitatis expanditur personatum quinque plagis, infer digtum tuum huc, mitte manum tuam in latus meum, & statim fit præda Salvatoris: Dominus meus, & Deus meus.*

25. *Ostendit manus & latus*. Isaac cœcotentis de moriens auxus hæretbat, nec uter fratrum Jacob vel Esau sibi præfens esset cognoscere poterat, si credò accedere iussit, ut tacto dubium elidete posset. Accede sibi mi, ut tangam te: nec hoc medio dubietatem sustulit, sed perplexus dixit: *Ux quidem vox Jacob est, manus autem manus sunt Esau.* Verum Thomas attacku vulnerem omnem animo pepulit ambiguitatem & Humanitatem & Divinitatem agnovit: Dominus meus, & Deus meus, adeoque cum Davide canere potuit. *Domi ex quibusvi manibus meis, & non sum deus quæ, Hic os autem: Palpari Thomas se non, & non ipsi, septus, vidit palpari, & cæcus esse desit.*

26. *Ostendit manus & latus*. Cui? Apollolo infideli binomino: vocabatur enim Didimus & Thomas. Primum nomen dubietatem, quæ de futre ditionem Christi in dubium vertebat, deoat, alterum abyssum significat: quo in duere voluit, Thomam ex dubioso, ac inchoato solo aspsisum scientiæ, quæ nullum dubium admittit, mutatum: hinc humanitatem à divinitate distinctam, ac in personalitate Magistri divinitatem, ac humanitatem subsistere ac adæquate quidditatem servatoris, nempe quòd Deus sit, & homo, denovit: Dominus meus & Deus meus. *Videte manus quæ tui S. Bernardus: reportatum est oraculum meum, ex foraminibus petra: bona foramina: quæ p, dem astruunt Resurrectionis, & Christi arcanitatem.*

27. *Ostendit manus & latus*. Cor paralum, ac manus cerebratas monstravit. Si confiderentur

Valerius Max.

Lib. 5. de

Psalm. 36.

Joan. Bo-

ter Lib. de

Psalm. 103.

alio, obiectum quidem est rigoris, sed amoris si
ad passionem referatur. Idcirco nonnulli quæ-
runt, non rigor amore, vel amor rigore pote-
rius peccatorem flectendi, ut peccato relicto, vi-
tam emendat, remedium sit. Methodium mona-
chum pictorem celeberrimum rigorem adhibuif-
se, ut Bogarum Bulgarorum Principem ad fidem
convertere fecit. Christum namque in forma ju-
venis vultu horrore, ita exstuantem, dexterâ
iustos suspensâ solentem, Cæcæ demones
frenâ horrentâ peccatores terrentes, tertiam ore
hinc flammas fumantes ac livillantes eructan-
tem desipiant, & præfatio Principi exhibuit. Quâ
vâ pictura taurus Duci terror incussus fuit, ut
statim ad fidem accessit. Terribilis hæc pictura Du-
cum Bogorum sic perculit, ut Christo nomen dederit,
omniâ Gentilium ritibus abjuratis. Sed filius Dei
a morte ad vitam gloriosam ac immortalitatem
reversus, Thomam quæ infidelitatem rejectâ fidem
accipere ostensione plagarum (quæ signum sunt
veritatis) his plagatus sum in domo eorum, qui me
diligebat, amore aggressus est. Pictura hæc erat
penicillo clavorum, ac lanceæ non alio colore
quam sanguinis in charta humanitatis depicta:
hinc ad ejus vilium, & tactum in vitatus Thomas,
inter digitum tuum hinc, non terretur, sed ani-
mam relinquit, ac ex infidelitate ad fidem conver-
titur. Dominus meus, & Deus meus. Unde Gre-
gorius Hieronymus: *Quid est Dominus meus, &
Deus meus? id est, sum nihil dubitans, certus sum,
certus sum. Rationem, præ dico immortalitatem,
Tu es Dominus, Magister meus, Rex meus, Ego ser-
vator tuus. Tu es Deus meus, qui creasti me, pro me
carcerem suscepisti, quam ut me redimeres morti tra-
didisti. Et ut me tecum resuscitares, hodie à mortuis
revocasti. Hæc est fides mea, ita sentio, ita credo.*
28. *Ostendit quibus manus, & latus. Thomâ con-
versum ac Discipulis exhibentem, etiam celo, util-
itatem exhibentem, intulit vulnera. N. Id, quod D.
Petrus Collegi Apostolici Princeps tractans de
spiritibus beatis, in quem desiderant Angeli prospi-
cere scripto reliquit, in mentem reducere. Ego-
ne Angeli desiderant? desiderium est de eo, quod
non habetur, ego si vident Deum, quicquid est
desiderabile habent: hinc si desiderant, objecto
sua beatitudinis est, quod voluntas beatorum
quiescit, & quomodo quierent dum videre, ac
possidere illud, quo carere cupit? in Deo est omne*

bonum, si ergo vident Deum cognitione intuiti-
vâ, & sicuti est, ergo omne obiectum visibile,
quod coram statui debet conspicuum, ac omne
bonum desiderabile possident. Beda Tò quem
ad humanitatem Christi quinque plagis in cor-
de, manibus ac pedibus lauciatam referri aut-
mat. Et dum ante ascensum Christi in caelos ejus
contemplatione privati erant, se nec totaliter
beatos, nec perfectè gloriosos censebant, quin-
imo velut ultimum complementum beati-
tudinis accidentaliter intuitum rubeorum, ac glorio-
rum vulnere avebant. *In quem desiderant An-
geli prospicere. Constat profectò, ait Beda, quod tan-
ta qui pro nobis passus est, te in Christi posterior gloria
succesit, ut etiam Angelica in celo virtutes,
cum sint aternâ felicitate perfecta, non solum im-
mutabilem Deitatis magnificentiam, sed & assump-
ta ejus humanitatis claritatem semper aspiciere
gaudeant. Ex quo inferte licet, quod dum Chri-
stus sua vulnera conspicienda præbuit, non so-
lum Apostolis in cœnaculo, sed & Angelis in
cœlo solatio fuerit, & recreatis, & quod non mi-
nus Ecclesia triumphans in cœlo, quam militans
in terra exultarit, jubilarit, ac tripudiarit. Garri-
fuit Discipuli viso Domino.*
29. Sed non videtis & animæ peccatrices Chri-
stum, & nobis suas cruentas manus, & plagas os-
tendat, ut eosdem, quos in S. Thoma effectus
producat. Si ergo ille tactu ipsius ex infideli in fi-
delem migravit, nos qui sumus peccatores, &
consecutivè hostes Dei peccatis valedicere, ac in
amicos, & servos Dei mutari debemus. Omnes
Redemptores sacrosanctas plagas videtis, & con-
templamini: Videte manus meas, & pedes meos:
vestri causa lubens hæc vulnera excepi, vestris
ergò, qui amore mei nec verbum injuriosum,
nec aspectum corum ferre vultis: vestri ergò,
quibus dolore minimo capitis torqueri res est ar-
dua, ac difficilis, vestri ergo, qui, si ita dici liceat,
ad mæla morbum in bilem agimini. Huc adis,
& peccator, *infer digitum tuum hinc*, amore tui
crucem denuò sum subire paratus, si carnificem
amorosum agere velis, digiti tui sint clavi, & cor-
tuum lancea, *mitte manum tuam in latus meum*.
Et quid a te tuus Servator postulat? non opes,
non vitam, non sudores, solâ fidelitate conten-
tatur. Noli esse incredulus, sed fide-
lis, & vade in pace.

Handwritten text in the gutter, possibly a library or collection mark.